

Pilot expertisecentrum/-team hoogbegaafdheid samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland

In het kader van de landelijke subsidieregeling passend onderwijs voor begaafde leerlingen in het po en vo, investeert samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland in het uitbreiden van bovenschools ondersteuningsaanbod voor (hoog)begaafde jongeren met intensieve ondersteuningsvraag. Hiertoe start samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland een bovenschools expertisecentrum/-team hoogbegaafdheid. Vanuit dit HB team wordt coachende ondersteuning aan individuele leerlingen en hun scholen geboden.

Doelgroep ondersteuningsaanbod

(Hoog)begaafde leerlingen met intensieve ondersteuningsbehoefte. Deze leerlingen ervaren belemmeringen in hun schoolgang en ontwikkeling en de ondersteuningsmogelijkheden van de school blijken niet afdoende om deze te verminderen of op te lossen. Deze belemmeringen kunnen zowel samenhangen met omgevingsfactoren als met persoonlijke factoren. Met betrekking tot de omgeving kan er sprake zijn van een mismatch tussen de behoeften van de jongere en de kenmerken van gezin, school en/of sociale groep. Op het persoonlijke vlak kan het gaan om bijvoorbeeld:

- Hardnekkige problemen met de zelfstandigheid en taakaanpak als gevolg van zwakker ontwikkelde leer- en werkstrategieën c.q. executieve vaardigheden en/of onvoldoende doorzettingsvermogen en motivatie;
- Problemen op sociaal vlak: de leerling voelt zich onbegrepen, eenzaam en/of ervaart problemen met betrekking tot aansluiting met klasgenoten;
- Problemen op emotioneel vlak:
 - de leerling ontwikkelt negatieve faalangst; vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken en/of de doelen worden door de leerling te hoog gekozen, zodat falen hieraan toegeschreven kan worden;

- Het zelfbeeld van de leerling staat onder druk, de leerling heeft minderwaardigheidsgevoelens vanuit een gevoel van 'anders zijn'.
- Te veel aangepast gedrag (bijv. aangepast, succesvolle type, onderduikende type) of te weinig aangepast gedrag (bijv. uitdagend, creatieve type; Betts & Neihart (1988; 2010). Dit laatste kan ook in reactie op verveling ontstaan (reactief).

Criteria voor aanmelding

1. Gesignaleerde (kenmerken van) (hoog)begaafdheid bij leerling (op basis van diagnostisch onderzoek of eigen signalering);
2. Leerling heeft aantoonbare extra ondersteuningsbehoefte (zie beschrijving doelgroep). School heeft inspanningen gepleegd om tegemoet te komen aan deze extra ondersteuningsbehoefte en heeft effecten hiervan geëvalueerd. Hieruit blijkt dat de effecten onvoldoende zijn en dat er meer ondersteuning nodig is dan school vanuit de eigen ondersteuning kan bieden;
3. Vaststelling van zowel criterium 1 als 2 geschiedt in een MDO met de consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband én een HB specialist (i/o) van de eigen school en/of van het samenwerkingsverband;
4. Ook is in een MDO vastgesteld dat de ondersteuningsbehoefte van de leerling (nu) niet past bij de trajectplusklas of het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Doel ondersteuningsarrangement

- Versterken van welbevinden, zelfinzicht, -acceptatie en/of -sturing van de leerling;
- Versterken van de ondersteuningsmogelijkheden van de school (door middel van kennisoverdracht, afstemming met school en mogelijk soms ook 'coaching on the job').

Inhoud ondersteuningsarrangement

Persoonlijke coaching aan de leerling op het gebied van psycho-educatie (jezelf beter leren kennen, accepteren en/of aansturen), leren-leren, motivatie en/of gedrag. De coaching vindt in principe plaats op de eigen school. De coach verzorgt daarnaast terugkoppeling aan ouder(s) en school. Dit laatste bij voorkeur met korte lijn en in rechtstreeks contact met bijvoorbeeld de mentor, docent(en) en/of trajectbegeleider van de school. Op deze manier kan school (en ouder(s)) nauw aansluiten bij de in de coaching behandelde thematiek hetgeen bijdraagt aan betere ontwikkel- en groeikansen voor de jongere.

Aanmeldingsprocedure

Beslissingen omtrent aanmelding worden in een multidisciplinair overleg (MDO) op school besproken met leerling, ouder(s), de consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband én een HB specialist (i/o) van de eigen school en/of van het samenwerkingsverband. Indien alle partijen van mening zijn dat dit ondersteuningsaanbod passend is (a.d.h.v. toetsing aan criteria), wordt de leerling aangemeld bij de coördinator hoogbegaafdheid van het samenwerkingsverband (Anna Lont-Zuidema, alont@swvnk.nl). Zij verzorgt de koppeling met de HB coach en monitort alle aanmeldingen.

Monitoren en evalueren

Dit ondersteuningsarrangement kent geen minimale of maximale duur, maar is tijdelijk van aard. Uitgangspunt is het versterken van de leerling en de school, zodanig dat de leerling (weer) kan profiteren van passend onderwijs en passende ondersteuning op de eigen school.

De coaching vindt plaats op basis van persoonlijke doelen. De coach en jongere monitoren de voortgang en groei met betrekking tot deze doelen. De coach verzorgt tussentijds afstemming met ouder(s)/verzorger(s) en sleutelfiguren binnen de school (in ieder geval ondersteuningscoördinator en HB specialist van de school). Dit gebeurt altijd in overleg met en na toestemming van de jongere.

Na 12 weken - of eerder indien coaching eerder wordt afgerond - maakt de coach een voortgangs- en evaluatieverslag welke met de jongere, ouder(s), school en de HB coördinator van het samenwerkingsverband wordt gedeeld, waarin ook wordt beschreven of voortzetting van de coaching nodig is of dat het kan worden afgesloten. Indien de coaching nog niet kan worden afgesloten na 12 weken, verzorgt de coach vervolgens elke 4 tot 6 weken een terugkoppeling aan ouder(s), school en de HB coördinator van het samenwerkingsverband.

Na afronding van een coaching ondersteuningsarrangement vindt na 12 weken een 'follow-up' plaats. De HB coach neemt contact op met de leerling, school en ouder(s)/verzorger(s) om te bespreken hoe het gaat en of doorgemaakte groei voldoende duurzaam blijkt. NB: indien opnieuw wordt overwogen coaching op te starten, dient altijd de aanmeldprocedure opnieuw te worden doorlopen.

Indien de HB coach gedurende de coaching bemerkt dat de aard van de problematiek vraagt om andere vormen van hulpverlening, bijvoorbeeld therapie bij (vermoeden van) psychische klachten of verwerking van trauma, zal zij de coaching beëindigen en hierover adviseren aan de jongere, ouder(s)/verzorger(s) en school.